

4. adventní neděle byla v zábřežském sboru věnována světlu, které v rozmanité podobě neoddělitelně patří k našemu prožitku vánoc. Následující pásmo úvah a písní načrtává pojetí světla v dějinách spásy od počátku až do naší současnosti.

Píseň 27,1.2

Genesis 1,1-5

Světlo je zde od samého začátku. Stvořitel je učinil hned prvního dne. Světlo však zaujímá v celém stvoření nejčestnější místo. Čteme úplně první slova v bibli: **na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.** (1) Jenom je zformoval, uhnětl, zhotovil je jako velkolepý řemeslník. Avšak dosud vše bylo utopeno ve tmě. Teprve pak přišlo na řadu světlo. Ale jak!

Řekl Bůh: „Bud’ světlo!“

Světlo je tím prvním, s kým Stvořitel mluví. Světlo je první, koho Bůh oslovuje. Veliká pocta pro světlo, jaké se nedostalo ani zemi, dokonce ani nebi ne. Ty Bůh pouze vyrobil, nemluví s nimi. Světlem začíná dlouhá, nekonečná řada těch, kteří uslyšeli Boží hlas. Světlo tak stojí na počátku dějin spásy. Už první den stvoření se zahájilo to, z čeho vyrůstá také církev, náš sbor, z čeho vyrůstá moje a vaše osobní zbožnost. Boží oslovení.

Světlo je průkopníkem spásy. Uslyšelo Boha a jako první jej poslechlo. **I**

řekl Bůh: „Bud' světlo!“ A bylo světlo.

(3)

Proč Bůh světlo oslovil, proč ho zavolať k existenci? Nestačilo, aby je udělal beze slov jako dřív nebe a zemi? Zřejmě nestačilo. Hospodin potřeboval se světlem mluvit. Potřeboval mu říci, co má udělat. Světlo se stává prvním spolupracovníkem živého Boha. Spolu se Stvořitelem proměňuje svět. Jakmile světlo na Boží pokyn vzplanulo, svět dostal nový ráz. Díky světlu země uviděla nad sebou nebe a nebe dole spatřilo zemi. Díky světlu se rodí vztah. Světlo přináší světu nové možnosti. Otevírá příležitost k setkání, ke společenství. Světlo obohacuje vesmír. Je dobré a proto je odděleno od tmy, aby se s ní nemíchalo, nýbrž aby dobře odvádělo svou blahodárnou práci.

Píseň 136,1-8

Exodus 14,19-25

Noc, která vešla do dějin. Izraelci utíkají z Egypta. V patách mají faraónovo vojsko. Ze strategického hlediska je nemožné, aby se neozbrojeným uprchlíkům podařilo uniknout před armádou, vybavenou moderními vozy. Jenže do tmavé noci zasáhne světlo. Hospodin Izraelce **vedl cestou v noci ve sloupu ohnivém, a tak jim svítil, že mohli jít ve dne i v noci.**

(13,21)

Světlo zde vstupuje na pomoc lidem ohroženým. Světlo zde zachraňuje životy. Prosvětluje temnotu, takže Izraelci před sebou vidí cestu do bezpečí, cestu ke svobodě. Světlo se prokázalo jako dobrý spolupracovník Boží. Uprostřed velikonoční noci rozsvěcuje ohnivý sloup, který jedněm svítí a druhé oslepuje. Chrání bezbranné.

Od těch dob Boží lidé vědí, že světlo je nástrojem spásy. Hospodin posílá své světlo na pomoc svým věrným, aby jim ukázal kudy dál. Kde se zdá, že cesta končí, kde se zdá, že nám už na krk dýchá záhada, tam se odhalují nové možnosti. Boží světlo není zář z nějakého reflektoru. Je to pohled na svět, když

se nám ukazuje, že ještě máme šanci. Když se nám ukazuje, že navzdory všem problémům a protivníkům nejsme ztraceni. Když se ukazuje, že naše křehké životy jsou pevně uchopeny v ruce mocného Ochránce. Když se nám ukazuje, že jsme Bohem milováni, tehdy vidíme svět v pravém světle.

Píseň 136,9-15

Izajáš 60,1-5

Povstaň a rozjasni se, protože ti vzešlo světlo! (1) Opět se hovoří o světle. Opět je jasně osvětlena cesta Božího lidu. Prorok Izajáš přímo srší nadějí. Vyzařuje důvěru, že Hospodin pečuje o svůj lid.

Vzešla nad tebou Hospodinova sláva.

(1)

Je to úplně jiná řeč než na začátku prorocké knihy. Tam se valí jedna pohroma přes druhou, protivníci útočí. Židé selhali, propadli pověrám a bezpráví, nejsou schopni žít svorně ve vlastní zemi. Cizí vojska se přiznají jako soud na zpronevěřilý národ a odvlékají lid do vyhnanství. Izajáš začal prorokovat v době temna, ale zde se již mluví o světle. Rozjasni se. Rozjasni se, lide Boží, neboť právě tobě vzešlo světlo. Temnou nocí exilu prosvítá nový jas. V nepřátelské zemi, mezi sousedy pohany poznali židé, jak skvělého mají Boha. Hospodinu se nevyrovnají bohové z pohanských bájí. Hospodinu záleží na jeho lidu bez přetvářky. Bůh nechal judské království padnout, aby se židé napravili. Aby se zbavili falešných představ. Aby si uvědomili, co je životně důležité. Aby spatřili světlo.

A pak zazní naplno: ***K tvému světlu přijdou pronárody a králové k jasům, jež nad tebou vzejde.***

Již ne světlo pouze pro Izraelce, ale i pro všechny ostatní. Vždyť je to ubohé, čemu ti pohané a neznabozi věří. Vždyť je to tmářství. V pohanském prostředí židé zjišťují, jak kvalitní mají náboženství. Lid Boží ob stojí v konkurenci světonázorů. Lid Boží má druhým co nabídnout. Víru – víru precizní a promyšlenou, víru nosnou a

životodárnou. Jen ať to druzí vidí, co znamená věřit! Izrael se stává světlem tehdy, když spoléhá na Hospodina. Když se raduje z něj a z jeho záměrů. Když prosazuje milosrdenství a právo. Když věří, že Bůh je milý k lidem, tehdy vyvolený národ svítí všem dalším národům.

V babylonském exilu získali židé novou hrdost na svou víru, na Hospodina, svého Boha. On dokáže dát světlo celému lidstvu, nejen jednomu malému lidu.

Píseň 191,1.5

Jan 8,12

Mnoha různými způsoby lze mluvit o Ježíšovi Nazaretském. Kým byl a kým je, čím zaujal tolik lidí, co nabízí dnešní době... Anebo lze také říci, že Ježíš Kristus je světlo. Ostatně sám to pověděl. **Já jsem světlo světa.** Kristus si uvědomuje dopad svého působení. Uvědomuje si, že on osobně uvádí celé stvoření do nového světla. Je možné uvidět svět nasvícený Ježíšem.

Vlastně to byla od Ježíše veliká smělost, když sebe prohlásil za světlo světa. Dávni proroci sice předpovídali, že z Izraele vzejde světlo pohanům, ale určitě nemysleli na jakéhosi obyčejného tesaře z Galileje. Světlem měl být Mojžíšův zákon, souhrn příkazů a zákazů, který vytyčuje prostor lidského jednání. Pospolitost Božího lidu měla vyzařovat světlo moudrosti, práva a starobylých rituálů. Tak nějak si židé vznešeně představovali svůj přínos světu. A najednou vystoupí jeden jediný z nich a prohlásí: **Já jsem světlo světa.** To je osvobodivé poselství: člověk nemusí být zařazen do výlučného národa, člověk nemusí nastudovat tisíc stran bible, aby do svého života získal světlo. Ježíš svítí svým životem. Jak Kristus žil, jak se choval a mluvil, jak se setkával s lidmi. To

všechno vrhá světlo na naši životní cestu.

Já jsem světlo světa, kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života.

Ježíš – světlo pro nás. Jak žil, ale taky jak umřel a jak vstal z mrtvých, celý ten příběh osvětluje naše příběhy. Díky Kristu nebudeme chodit ve tmě. Díky Kristu je naše cesta jasná, nekončí v hrobové temnotě, nýbrž vede do světla života.

Píseň 422

Předzpěv k evangeliu od Cyrila, bratra Metodějova 1-14

Jak proroci dříve předpověděli, Kristus přichází shromáždit národy, neboť je světlem celého tohoto světa. To se stalo v tomto sedmém věku. Neb oni řekli: Slepí prohlédnou, hluchí uslyší slovo Písma. Je tedy třeba poznat Boha. Proto slyšte, Slované, toto: Dar tento je věru od Boha daný, dar Boží je to údělu po pravici, dar duším, nikdy se nekazící, těm duším, kteří jej přijmou.

□ ***Kristus přichází shromáždit národy, neboť je světlem celého tohoto světa.*** Věta z pera předního evropského misionáře. Konstantin řečený Cyril krásně vystihl převratnou dobu prvního tisíciletí. Evangelium se lavinovitě šířilo po římské říši i za její hranice. Desítky pohanských národů uslyšeli o dobrém Otci v nebesích, o Synu, který jej přiblížil lidem, uslyšeli o Duchu, který svatě působí mezi věřícími. V kontrastu k dřívějšímu pohanství s jeho temným násilím a modlářstvím vypadalo evangelium o Kristu zářivě, světle. Slovanští věrozvěstové Cyril a Metoděj ale nebyli zdaleka první, kdo Ježíše Krista označil za světlo. To přirovnání se prosadilo velice brzy. Kristus jako slunce osvětlující svět.

A tehdy vznikly vánoce. Byla to zvláštní souhra. Mnoho pohanů tenkrát uctívalo slunečního boha jménem Sol. Hlavní svátek slavili po zimním slunovratu. Svátek „neporaženého slunce“, Sol invictus. Vše bylo odkoukáno z přírody. Dny se začaly prodlužovat, tma prohrála. Slunce vyhrálo. Když pak mezi pohany dorazilo evangelium, křesťané k zvěstování využili staré, srozumitelné představy. Ano, světlo vyhrálo, ovšem nikoliv světlo slunce, nýbrž světlo Kristovo zvítězilo. Ono přemáhá temnotu srdcí a ta je přece ještě mnohem horší než pouhá přírodní tma. Skutečnost, že Ježíš přišel na svět, si zaslouží oslavu. Neboť s Kristem přišlo světlo. A jelikož přesné datum Ježíšova narození nikdo nezná, začalo se slavit v době slunovratu, kdy světla přibývá. Ježíš, slunce v nitru, zcela přezářil dávného boha Sola.

V písni 209 i my dnes opěvujeme Krista jako Slunce a Světlo. Zpíváme podobně tomu, co promýšleli a vyznávali křesťané ve 4.-5. století, v dobách, kdy vznikly vánoce.

Píseň 209,1-2

Na počátku **řekl Bůh: Bud' světlo. A bylo světlo.** A je světlo pořád zde s námi. V různých podobách. Zkusme letos pojmout všechno to vánoční osvětlení jako svědectví o Božím světle. Je až zarážející, jak mnoho světel se kolem vánoc rozsvěcí. Jako kdyby si i ta nevěřící společnost chtěla připomenout a dokázat sílu světla, které proniká tmou. Města a vesnice zdobí svítící ozdoby. Doma na stromky rozvěšujeme šňůry žároveček. Na adventním věnci postupně zapalujeme svíce. A teď v posledních letech skauti nově roznášejí po domech betlémské světlo. My potřebujeme světlo. Snad si v těchto dnech uvědomujeme, jak velikým darem je pouhopouhá zapálená svíčka. Je Božím darem, řekneme ve víře. My křesťané i nekřesťané, potřebujeme znova zažít tu podivnou moc světla. Načerpat naději, že tma kolem nás a v nás není vševládná. Že ji lze aspoň trochu rozptýlit a uvidět život v pravém světle.

Sestry a bratři, světlo je dobré. Je zde od počátku. Chrání ohrožené, vede ztracené. Žádný div, že se světlo stalo znamením Krista a jeho přítomnosti. On je tím světlem nejlepším, světlem života. Tak je tak berme uprostřed všeho vánočního svícení. Užívejme svátky ve světle Kristově. Uzavřu své adventní rozjímání slovy z 2. dopisu Korintským.

Neboť Bůh, který řekl „ze tmy ať zazáří světlo“, osvětlil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově.
(2 K^o 4,6)

Modlitba

Bože náš, stvořiteli všeho viditelného i neviditelného, ani nevíme, jak poděkovat za světlo, které k nám proniká.

Prosíme, nauč nás děkovat za každé ráno, kdy vzejde slunce a pro nás začíná nový den. Nauč nás děkovat za všechny krásné věci, za všechny milé lidi, s nimiž se setkáváme.

Prosíme, nauč nás děkovat za Ježíše Krista. On je to světlo světa, jež vzešlo v temnotě lidských hříchů, lidských křivd a podrazů, on svítí, aby prozářil tmu v našich vztazích, aby nám dodal odvahu být upřímní a pravdiví.

Prosíme za ty, kteří všechno kolem sebe vidí černě. Za ty, kdo se neradují.

Prosíme za ty, ke kterým v tento sváteční čas neproniká nic z vánočního světla, z vánoční radosti. Prosíme prosvětli jejich smutek, zableskni se v jejich srdcích a vlej do nich naději.

Prosíme, vyjdi jako slunce nad pohanské národy. Vyjdi nad český národ. Zaskvěj se nad námi a mohutně ukazuj, že světlu Kristova evangelia se nic nevyrovná.

Prosíme tě za nás, tvůj lid, za církve obecnou i za náš sbor. Pomáhej nám, ať všude, kde žijeme, jsme jasným světlem, nikoliv čadící svící. Zapal nás, ať i my svým chováním dokážeme druhým posvítit na cestu. Ať ze sebe vyzařujeme poselství o tom, co je důležité, odkud brát radost, komu se svěřovat.

Prosíme, provázej svým světlem nadále nás i všechny, za které se nyní v tichosti modlíme... Amen.

Píseň 636